

Dansk PEN. Bestyrelsens skriftlige beretning til den ordinære generalforsamling onsdag den 8. april 2026

Præsidentens indledende bemærkninger

Mere end på noget andet tidspunkt siden Anden Verdenskrig udfordres en regelbaseret verdensorden nu af rivaliserende stormagter. Det siger sig selv, at den udvikling truer nogle mere end andre. For nationer som Kina, Rusland og USA er konsekvenserne af en nedtoning af retsstatsprincippet til at overskue, det forstår man. Sværere er det at begribe, hvorfor også en dansk lilleputnations repræsentanter fra begge politiske fløje finder det opportunt at forholde sig selektivt til internationale konventioner.

”Gensidig respekt mellem nationer” indgår i chartret for PEN. Det formål er der ekstra grund til at granske i en krigstid. Indtil for nylig har godtroende drømmere fra det globale nord af gammel vane spejlet sig i hinanden som alliancepartnere. De har set sig som placeret øverst i en civilisatorisk rangorden mellem *vesten* og *resten*. Men i løbet af 2025 blev nostalgien om sådan et værdifællesskab erstattet af noget nær et mareridt. Amerikanske trusler om at overtage Grønland med magt er sigende for, hvordan der i dag skaltes og valtes med folkeretten.

Når grundlæggende folkeretlige aftaler tilsidesættes, rammer det ytringsfriheden på en indirekte, men dybtgående måde. Anerkendelsen af et dokument som FN’s Verdenserklæring om Menneskerettigheder daler. Det bliver lettere for stater at ignorere kritik. Internationale klagemuligheder svækkes også. Dermed risikerer journalister, forfattere og dissidenter at stå mere alene. Uden en stærk international retsorden får det færre konsekvenser for en stat at undertrykke det frie ord.

I PEN arbejder vi i spændingsfeltet mellem det enkelte menneskes stemme og en international ret, der skal fungere som en ramme for at beskytte den. Ofte er det bare ikke nok at have ret, man skal også have ret til at have ret. Det var i kort form pointen i den farce, Holberg satte Erasmus Montanus til at illustrere for tre hundrede år siden. I 2025 har farcen gentaget sig på tragisk vis, for eksempel da fredsrådet for Gaza blev nedsat og reelt ikke gav nogen stemme til palæstinenserne selv. Diplomater må hjælpe topledere impliceret i de aktuelle fredsforhandlinger til at fatte, hvad der burde være indlysende: Der findes ikke noget palæstinenserproblem, kun et problem med antipalæstinensisk racisme; ligesom der ikke findes noget jødeproblem, kun et antisemitismeproblem.

Gaza er blevet ytringsfrihedens troldspejl, også i Danmark. Ligesom den lille Kaj i Snedronningen er det, som om myndighedspersoner herhjemme har fået en splint i øjet og ser alt gennem et forhekset slør. Hvordan ellers forklare et forbud mod at diskutere spørgsmålet om en palæstinensisk stat ved Folketingets Skolevalg?

Især i Tyskland, USA, Frankrig og Storbritannien har Gaza været håndteret politisk restriktivt med henvisning til, at emnet er yderst følsomt. I Danmark har forfattere indtrængende fastholdt et akut behov for at kritisere al den tøvende pragmatik, som også gennem 2025 tillod den israelske krigsmaskine at

fortsætte sine systematiske forbrydelser. Danske "Forfattere for et Frit Palæstina" fik i kulturkritikken en ret så lunken modtagelse af deres kollektive langdigt "Jeg er vred". Men mens de 47 digteres initiativ bliver ved med at give tankevækkende efterskælv, bl.a. i Lone Aburas' Akuttekt fra sidste år, har kritikkers hensigt med at efterlyse mere æstetik i et digt uden skønhedsambitioner for længst fortabt sig i tågen.

"Freedom of Words, Words of the Free" var overskriften for PEN-kongressen i Kraków i september 2025, og repræsentanter for Dansk PEN var med til at diskutere og vedtage flere traktater, herunder "Resolution om den nuværende internationale uorden og fredens sammenbrud – forfatternes rolle"; baggrunden var, at et stigende antal lande opgiver deres forpligtelser på menneskerettigheder og på den måde er med til at nedbryde *the rule of law*. Fra Kraków manifesterede PEN med de øvrige resolutioner dels sin urokkelige støtte til beskyttelsen af LGBTQ+-personers "rettigheder, værdighed og kreative frihed", dels blev et forstærket engagement for at beskytte truede skribenter inden for miljø- og klimajournalistik vedtaget. Sidst, men ikke mindst, rettes der nu en appel til det internationale samfund: Gennem hele PEN-organisationen opfordres "USA til at opretholde sine internationale forpligtelser, respektere og fremme ytringsfrihed, kulturelle rettigheder og akademisk frihed [bl.a. fordi] den nuværende administrations ideologiske undertrykkelse giver genlyd over hele verden og opmuntrer autoritære regimer til at true kunstnere, forfattere og kulturfolk i deres egne lande."

Den amerikanske bølge af bogforbud og indførelse af mundkurvsordrer til uddannelsesmæssige formål inspirerede i oktober 2025 til Dansk PENs vellykkede kampagne #ForbudteBøger, en pendant til den amerikanske "Banned Books Week". Senere samme måned blev 130 vidnesbyrd om pres rettet mod danske forskere og undervisere offentliggjort af Forskerbevægelsen under overskriften #SafeToSpeak. PEN har bidraget til Europas Pressefrihedsrapport "On the Tipping Point: Press Freedom 2025", og ikke overraskende er Ruslands krig mod Ukraine i denne kontekst den største trussel mod journalister; værd at bemærke er flere stater vedtagne foranstaltninger til at forbedre pressefriheden og journalisters sikkerhed; blandt andet har man i Kroatien foreslået beskyttelsesforanstaltninger mod misbrug af retssager (de såkaldte SLAPPs), og i Norge har man vedtaget en national strategi til at bekæmpe desinformation og beskytte den demokratiske debat.

Hurtige løsninger risikerer at gøre tingene værre. Fredsrådet har fået antallet af dræbte palæstinensere til at falde, men det har også fået Gaza til at forsvinde fra radaren. Året sluttede med, at protester bredte sig i Iran. Og ved at dræbe Irans øverste leder ayatollah Ali Khamenei har man med hans martyrium gjort det nemmere for præstestyret at lade magten gå videre til hans søn. Alt tyder på, at fremtiden for iranerne bliver lige så brutal som hidtil.

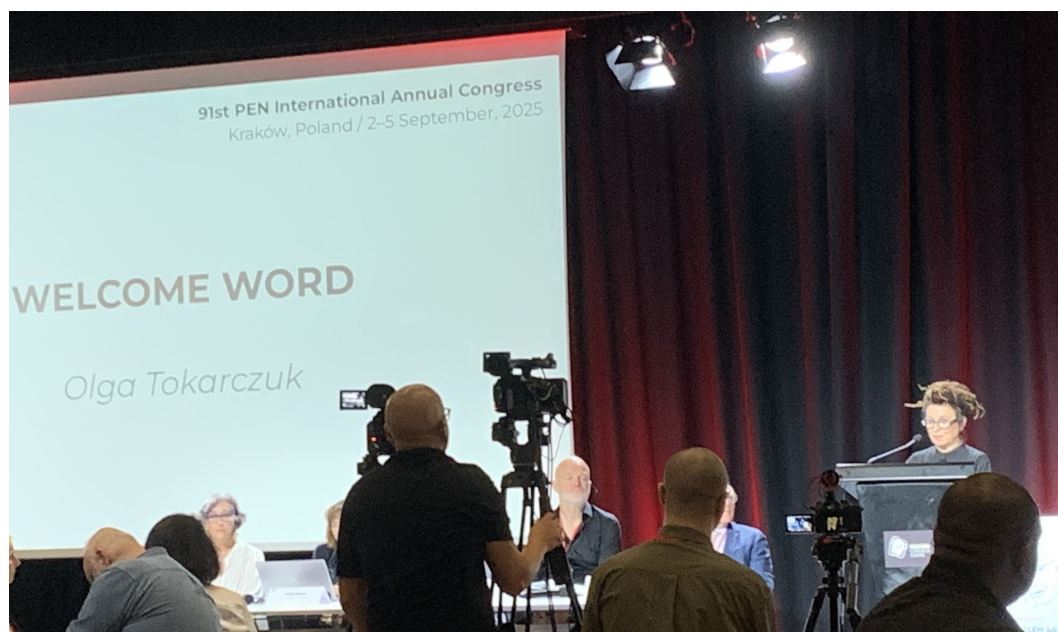
Had hober sig op. Der er brug for "un miracle d'amour". Som sådan et mirakel blev PEN engang omtalt af digteren Paul Valéry.

Mads Julius Elf

“Freedom of Words – Words of the Free”

PEN Internationals 91' kongres i Kraków 2.-5. september

Den 91. kongres var præget af store beslutninger for PEN-bevægelsen i en tid, hvor demokratier verden over er truet både udefra og indefra af autoritære kræfter. For værtslandet Polen er det tydeligt: de har taget imod tusindvis af belarusere, der har søgt tilflugt for at undgå forfølgelse og fængsel, heriblandt hele PEN

Belarus' ledelse og en betydelig del af medlemmerne, og fordi Polen og Ukraine deler en grænsestrækning på knapt 600 km som jævnligt krænkes af russiske fly og droner. For Polsk PEN var kongressen samtidig en fejring af centrets 100-års jubilæum, herunder udnævnelsen af Olga Tokarczuk, litterær gigant, aktivist og nobelprisvindende polsk forfatter, som vicepræsident for PEN International.

Til kongressen var medlemmer af PEN, forfattere, journalister og meningsdannere fra hele verden, samlet for at tale om de alvorlige udfordringer vi står overfor: krige, censur, misinformation og ikke mindst hjælp til kolleger, der er tvunget i eksil. Kongressen var som altid en påmindelse om litteraturens og det frie ords vedvarende kraft til at modstå undertrykkelse og bevidne virkeligheden.

Netværksmøder, fælles akut-indsatser og erfaringsdeling

Der blev holdt netværksmøder i de forskellige arbejdsgrupper, også kaldet Rapid Action Groups: Ukraine Action Group, Belarus Action Group, Palestine Action Group, Iran Action Group. The Americas, og African PEN Centres Network, samt i de fem stående komiteer: Writers in Prison Committee, Writers for Peace Committee, Women Writers' Committee, Translation and Linguistic Rights Committee og Young Writers Committee.

Dansk PEN har i mange år haft et særligt fokus på indsatsen i Writers in Prison Committee og i de senere år ikke mindst på Rapid Actions i forhold til Iran, Tyrkiet, Belarus og Rusland.

Rapid Action-arbejdet er organiseret som netværksgrupper, hvis indsats retter sig mod konkrete personsager (PEN-cases) i de pågældende lande, typisk med deltagelse af repræsentanter fra 5-6 centre. På jævnlige onlinemøder udveksles erfaringer og der drøftes ideer til fælles akutte indsatser (henvendelser til myndigheder, overvågning af retssager, markering af mærkedage m.v.) På kongressen bruges møderne til at diskutere en mere overordnet strategi for, hvordan vi opnår større opmærksomhed og effekt af indsatserne.

På et af de lukkede møder i Kraków deltog den russiske journalist og politiske kommentator Sergej Parkomenko med et oplæg om forfølgelse, restriktioner og trusler mod kritiske journalister, samt ytringsfriheds- og menneskerettighedsforkæmpere i Rusland i dag. Her blev det drøftet, hvordan vi kan styrke samarbejdet med eksilerede russiske kolleger, og øge støtten til kolleger, der er fængslet eller retsforfølges for deres ytringer i Rusland.

Writers in Prison Committee har som formål at støtte og hjælpe skribenter, der er fængslet eller på anden måde forfulgt, truet eller chikaneret på grund af det, de har skrevet. Ofte er det ytringer og holdninger, som i de fleste demokratiske lande ikke betragtes som kontroversielle, men som i skribenternes hjemlande anses for eksempelvis statsfjendtlige, eller som afslører korrupsion eller afdækker miljøødelæggelser foretaget af magtfulde aktører. Klimajournalistik er et felt, som det i mange lande kan være farligt at involvere sig i.

Et overordnet indtryk fra kongressen var, at ytringsfriheden er under pres i det meste af verden, herunder i de frie, vestlige demokratier som vores eget. Som oplæg til en resolution om ytringsfrihed i USA gav PEN America et rystende oplæg om anslagene mod ytringsfriheden på mange planer og i utallige medie-, kultur- og undervisningsinstitutioner i løbet af dette år.

Der blev talt om en *chilling effect*, med lister over forbudte emner i undervisningssystemet, forbud mod mere end 350 ord på myndighedernes hjemmesider, omskrivning/hvidvaskning af den amerikanske historie, deportation pga. ytringer især om Palæstina og Gaza, men også kritik af Trump-regeringen indebærer nu en risiko for repressalier.

Præsident Trump har sagsøgt flere medier for at skrive kritisk om ham, og han har opfordret tv-stationer til at afskedige deres studieværter, hvis de ikke strøg ham med hårene.

Vores kolleger i PEN America har i mange år registreret censur og forbud mod bøger, særligt på amerikanske biblioteker og uddannelsesinstitutioner. Antallet af registrerede forbud mod bøger er i de seneste år steget voldsomt, til næsten 23.000 registrerede tilfælde af forbud fordelt på i omegnen af 4.000 bogtitler i perioden 2021-2025.

Endelig blev det nævnt, at de store nedskæringer i USAID har haft en *freeze impact* på medier, såvel som på ytringsfriheds- og menneskerettighedsorganisationer rundt omkring i verden.

I en paneldebat om livet i eksil i regi af ICORN (International City of Refugee Network, på dansk 'Fribyordningen') hørte vi vidnesbyrd fra Kholoud Charaf fra Syrien og Rabigül Erkmen, uighur fra Kina, begge nu i eksil som fribyforfattere. Charaf havde været fængslet i Syrien, og Erkmen var i 2017 kommet til Ankara for at lave sin Phd. Samme år var hendes forældre og to brødre blevet interneret i henholdsvis fængsel og koncentrationslejr. Hun har ikke haft mulighed for at tale med dem i 8 år.

Læs kongresresolutionerne her:

<https://www.pen-international.org/news/pen-internationals-resolutions-2025>

Et **manifest om beskyttelse af klimaet**, underskrevet af prisvindende forfattere, blandt andre Burhan

Sonmez, Jennifer Clement og Olga Tokarczuk, blev også vedtaget. Manifestet understreger klimakrisens presserende karakter og dens uløselige forbindelse til ytringsfrihed og menneskerettigheder.

Læs manifestet her: <https://www.pen-international.org/news/pen-international-launches-its-manifesto-on-the-defence-of-nature>

Fire nye PEN-centre fik kongressens godkendelse: PEN Spanien, PEN Russiske sprog, Plattysk og frisisk PEN samt PEN Syrien. På verdensplan er der over 107 PEN-centre fordelt på mere end 90 lande.

Valg til PENs internationale poster:

Norske Arne Svingen blev genvalgt som sekretær for den internationale bestyrelse.

Følgende blev valgt til den internationale bestyrelse: forfatter Beatrice Lamwaka (PEN Uganda), forfatter Gabriel Seisedos (PEN Argentina), forfatter Tanja Tuma (PEN Slovenien) og vores egen kandidat, forlægger og forfatter Mads Julius Elf.

Writers for Peace Committee valgte Germán Rojas (PEN Chile) som formand for komitéen og Young Writers Committee valgte journalist Ayi Relaud Dossavi (PEN Togo).

Olga Tokarczuk blev valgt som vicepræsident.

Læs mere om kongressen her:

<https://www.pen-international.org/news/category/Congress>

Writers in Prison Committee og Rapid Action-indsatser

Dansk PEN er en del af PEN Internationals såkaldte Rapid Action Network på henholdsvis Iran, Belarus og Tyrkiet. Det er et samarbejde mellem PEN-centre, der følger konkrete sager i de pågældende lande, overvåger retssager, drøfter mulige initiativer, planlægger fælles kampagner og forsøger at skabe politisk interesse og medieopmærksomhed om forholdene.

At vi har særlig fokus på disse tre lande betyder ikke, at vi ikke også forsøger at følge med i, hvad der sker andre steder i verden. Vi vil gerne styrke indsatsen i forhold til Latinamerika, en del af verden, der har store og meget alvorlige problemer med ytringsfriheden, og ikke mindst i lande som Cuba, Nicaragua, Venezuela og Mexico, men der er brug for spanskskyndige kræfter uden for bestyrelsen til at løfte den opgave.

Vi vil opfordre foreningens medlemmerne til at kontakte sekretariatet, hvis I har en særlig viden om og interesse for bestemte dele af verden, hvor forfattere, journalister, forlæggere og andre, der professionelt lever af det skrevne ord, chikaneres, trues, udsættes for vold, retsforfølges og fængsles.

Måske er der nogle af de personsager der er beskrevet i caselisten, som I kunne have lyst til at gøre til "jeres æresmedlemmer", vi hjælper meget gerne med at sætte det i gang.

PEN International Case liste:

<https://www.pen-international.org/identity-on-trial-persecution-and-resistance-pen-international-case-list-2025>

Læs mere om, hvordan vi laver fælles kampagner og arbejder med personsagerne her:

<https://www.pen-international.org/news/a-guide-to-defending-writers-at-risk-pen-internationals-campaigning-handbook>

Her er nogle eksempler på sager vi har fulgt i 2025:

I **Hongkong** er 78-årige **Jimmy Lai** for nylig blevet idømt 20 års fængsel. Han er stifter af den nu lukkede avis Apple Daily, har været fængslet siden 2020 for bl.a. at have støttet de pro-demokratiske protester i Hongkong i 2019. Hans helbred er svækket, og familien frygter for hans liv. Han risikerer fængsel på livstid, hvis han dømmes. Jimmy Lai har både britisk og Hongkong-statsborgerskab, og forud for det seneste retsmøde, der blev holdt i november 2024, deltog Dansk PEN i en international kampagne for at få den britiske regering til at lægge større pres på de kinesiske myndigheder, for at slippe Jimmy Lai fri.

I **Tyrkiet** er fortsat mange journalister og menneskerettighedsforkæmpere frihedsberøvet eller udsat for chikane med anklager og langtrukne retssager, der hindrer dem i at arbejde. Dansk PEN er en del af PEN Internationals Tüyrkie Action Group, der følger de mange retssager og arbejder for øget opmærksomheden om de mange krænkelse af presse- og ytringsfriheden i Tyrkiet.

<https://danskpen.dk/kraenkelse-af-presse-og-ytringsfriheden-retssikkerheden-og-menneskerettighederne-i-tyrkiet-er-eskaleret/>

Belarus er et af de lande, vi i årets løb har haft særligt fokus på. Vi har et tæt samarbejde med PEN Belarus for at skabe opmærksomhed om de mange af deres medlemmer, der er fængslet, og hjælp til de fanger, der i efteråret 2025 blev frigivet og straks udvist af landet, uden personlige papirer og uden mulighed for at tage afsked med den tilbageværende familie.

I september blev 52 politiske fanger, heriblandt flere journalister, frigivet fra fængsler og fangelejre i Belarus. Som led i nyligt indgåede økonomiske aftaler mellem den amerikanske og den belarusiske regering. De frigivne blev efter løsladelsen øjeblikkeligt deporteret til Litauen. Den 13. december blev yderligere 123 politiske fanger frigivet. Blandt dem var to af PENs såkaldte Main Cases: jurist og forfatter Maksim Znak og Ales Bialiatski, formand for Viasna Human Rights Center, forfatter og modtager af Nobels Fredspris 2022.

<https://danskpen.dk/52-politiske-fanger-loesladt-i-belarus-umiddelbart-efter-blev-de-deporteret-til-litauen-uden-pas-og-penge/>

Ales Bialiatski blev, sammen med otte andre, kørt til grænsen til Litauen. Han er nu i Norge, mens Maksim Znak blev fragtet til den ukrainske grænse sammen med 113 andre frigivne fanger. Znak kom i slutningen af december til Warszawa.

Med frigivelserne er det desuden kommet frem, at de belarusiske myndigheder systematisk har konfiskeret og destrueret samtlige tekster og manuskripter som fangerne har skrevet i fængslet.

Læs om de forfattere, hvis vidnesbyrd nu er kommet frem, samt den fælles internationale protest mod konfiskationerne her: <https://www.pen-international.org/news/belarus-statement-on-the-systematic-confiscation-and-destruction-of-manuscripts-by-prison-authorities>

I **Bangladesh** er angrebene på pressefriheden fortsat efter opstanden, der i 2024 førte til Sheikh Hasinas flugt. Antallet af registrerede trusler, angreb og fængsling af journalister, forfattere og kunstnere, samt overfald på kvinder, steg voldsomt efter at den midlertidige regering kom til i 2024 under ledelse af Muhammad Yunus, økonom, forretningsmand og modtager af Nobels Fredspris i 2006. Samtidig arbejder velorganiserede islamistiske kræfter på at øge deres indflydelse på regeringen. EU udsendte juni 2025 en rapport, der ganske vist anerkendte de nævnte problemer, men alligevel hævdede, at Bangladesh er et "sikkert land".

Den 74-årige journalist, dokumentarist og menneskerettighedsaktivist Shahriar Kabir har været fængslet uden kendelse siden september 2024. FN's arbejdsgruppe mod vilkårlige fængslinger har vurderet, at tilbageholdelsen af ham er vilkårlig og ulovlig. Under retsmøderne er han blevet nægtet ordentlig juridisk bistand og i fængslet har han ikke fået lægehjælp, selvom han har alvorlige helbredsproblemer. Kabir har lavet dokumentarfilm om ekstremistiske netværk, og han har åbent kritiseret den midlertidige regerings beslutninger, blandt andet beslutningen om at løslade dømte drabsmænd og terrorister, og for ikke at yde tilstrækkelig beskyttelse til at beskytte religiøse og etniske mindretal.

Herhjemme fik den bangladeshiske tidligere fribyforfatter og filmskaber Murshida Zaman og hendes mand Reasat Jyoti, afslag på asyl, selvom de frygter for deres liv ved en tilbagevenden til Bangladesh.

I **Iran** blev Dansk PENs æresmedlem Narges Mohammadi, sammen med flere journalister og andre menneskerettighedsforkæmpere, anholdt den 12. december under en voldelig aktion udført af civilklædte sikkerhedsstyrker. Det skete ved en mindehøjtidelighed i Mashhad for den afdøde menneskerettighedsadvokat Khosrow Alikordi, hvor Narges holdt tale. Blandt de anholdte er de fire fremtrædende kvinderettighedsforekæmpere Alieh Motalebzadeh, Sepideh Gholian, Hasti Amiri og Pouran Nazemi. Sammen med Free Narges Coalition, som blandt andet tæller organisationerne Journalister Uden Grænser (RSF) og Front Line Defenders, var Dansk PEN med til at fordømme anholdelserne og kræve øjeblikkelig løsladelse af Narges Mohammadi og de øvrige tilbageholdte.

I **Egypten**, den 22. september benådede den egyptiske præsident al-Sisi omsider den britisk-egyptiske menneskerettighedsaktivist og forfatter Alaa Abd El-Fattah, der er æresmedlem af Dansk PEN. Alaa Abd el-Fattah har i denne omgang tilbragt seks år i fængsel, han har været udsat for tortur, han har sultestrejket og han er i perioder blevet nægtet besøg og kontakt med familien. Alaa har været fængslet flere gange, første gang i 2014, efter det såkaldte Arabiske Forår. Han blev i 2019 idømt seks års fængsel efter at have lavet et Facebook opslag om tortur i Egypten. Han blev herefter anklaget for at sprede falske oplysninger og for at være en del af en terrororganisation.

PEN International og i særdeleshed de øvrige nordiske PEN-centre er naturligvis vores primære og vigtigste internationale kilder og samarbejdspartnere, men en række andre ytringsfrihedsorganisationer indsamler og videreformidler vigtig information om de lande og sager, som også vi i Dansk PEN er optaget af, og ikke sjældent samarbejder vi om kampagner og indsatser, der kan få større tyngde, jo flere vi er.

Det drejer sig om **IFJ**, International Federation of Journalists, en sammenslutning af journalistorganisationer, der afdækker og forsvare journalister under angreb verden over. De har hovedsæde i Bruxelles:

<https://www.ifj.org/> og **CPIJ**, Committee to Protect Journalists <https://www.cpij.org>. **IFEX**, der med

hovedsæde i Canada er en slags paraplyorganisation for en lang række organisationer, der arbejder for at fremme og beskytte ytringsfrihed: <https://ifex.org/> **Journalister uden grænser** (RSF), hvis formål er at sikre retten til fri og troværdig information. RSF har afdelinger i en række lande, blandt andet i Sverige og

Finland. Deres hovedsæde er i Paris: <https://rsf.org/en/2024-world-press-freedom-index-journalism-under->

[political-pressure Index on Censorship](#), der laver kampagner og udgiver et magasin og bl.a. publicerer værker af censurerede og forfulgte skribenter <https://www.indexoncensorship.org/>. Og naturligvis **Amnesty International**.

Ingen af disse organisationer har deres opmærksomhed specifikt rettet mod forfattere, digtere, filmfolk og kunstnere, og derfor er organisationer som **PEN** og **Freemuse**, vores søsterorganisation på musikområdet, så vigtige og helt nødvendige som internationale forsvarere for forfatternes og kunstnernes ytringsfrihed og beskyttelse.

PEN International udgav i 2024 en opdateret udgave af den manual, vi som PEN-centre har arbejdet efter i mange år, en guide til, hvordan vi arbejder med beskyttelse af truede skribenter. Håndbogen kan give et indtryk af, hvad det daglige arbejde i PEN består i.

<https://www.pen-international.org/news/a-guide-to-defending-writers-at-risk-pen-internationals-campaigning-handbook>

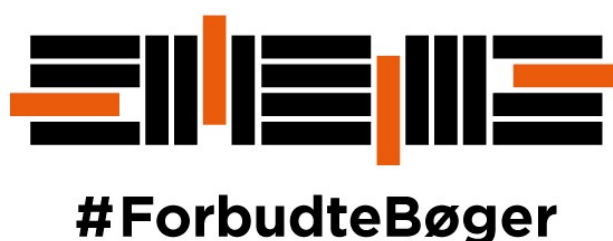
Kampagnen #ForbudteBøger

I mange år har PEN America og andre årligt markeret *Banned Books Week* og de seneste år har også PEN i Norge og Sverige deltaget i kampagnen. I Dansk PEN besluttede vi at tilslutte os kampagnen i 2025 – efter at vi i forbindelse med ICORNs generalforsamling og

Dansk PENs 100-årsjubileum i 2024 forsøgsvis lavede en storstilet udstilling med forbudte bøger i Nørrebrohallen i København. En udstilling, der blev en stor succes, ikke mindst med bistand fra Dawit Isaak-biblioteket i Malmö.

I oktober 2025 stod Dansk PEN således i spidsen for den landsdækkende kampagne **#ForbudteBøger**, der endnu engang samlede Danmark om et fælles fokus på litterær censur, bogforbud og retten til at læse frit. Kampagnen, der foregik 5.-12.oktober 2025, mobiliserede mere end 100 aktører – biblioteker, skoler, gymnasier, højskoler, foreninger og kulturhuse – som gennem udstillinger, oplæg og debatter satte ytringsfrihed og demokrati på dagsordenen. Med et optaksarrangement på DOKK1 i Aarhus og åbningsarrangement på Gentofte Bibliotek blev kampagnen skudt godt i gang. De mange aktiviteter og oplæg viste både fantasi og lokal forankring. Biblioteket i Nibe blev 'pakket ind' i forbudt-bånd, Sønderborg Bibliotek markerede sig som censurfri zone, Roskilde Bibliotek inviterede til en dag om 'farlige ord', en gymnasieklasse læste bøger, hvor de selv skulle gætte, hvorfor pågældende bøger var forbudte. Den Gyldne Hane i Nexø lagde hus til en litterær smugkro, og folkeskoleklasser havde undervisningsforløb om forbudte bøger.

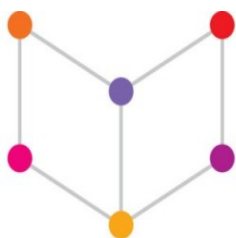
En lille men ihærdig kampagnegruppe havde tilrettelagt kampagnen og med en meget stor research på forbudte bøger (der bl.a. skulle være tilgængelige i danske biblioteker mhp udstillinger i bibliotekerne). Derudover kontaktede kampagnegruppen mulige deltagere og aktører, lavede kampagnemateriale og overordnet program. Kampagnegruppen bestod af Mille Rode, Anette Thede, Stine Lindhardt og Dorthe Lykkegaard, bistået af en række frivillige. Medlemmer af PENs bestyrelse medvirkede også rundt omkring i landet med foredrag og oplæg om forbudte bøger og forbudte ord – fra unge målgrupper i bl.a. Helsingør og til øsamfund som Ærø, hvor også forfatteren Solvej Balle deltog.

Kampagnen bekræfter en markant interesse for, hvordan litteratur stadig kan være under pres. Tilbagemeldinger på kampagnen har været ovenud positive.

Kampagnen er relevant i Danmark, fordi censur ikke kun foregår 'derude'. Antallet af censurerede bøger stiger globalt, og fjernelse af bøger finder også sted i demokratier: I USA er tusindvis af titler fjernet fra skoler siden 2012 – ofte bøger om LGBTQ+-personer og afroamerikansk historie. I Europa ses pres på skolebiblioteker og på titler, der anses som kontroversielle. Derfor handler #ForbudteBøger ikke kun om bøger som genstande, men om at beskytte vores fælles samtalerum og adgang til ideer.

Kampagnen bygger som nævnt på den amerikanske Banned Books Week (start 1982) og står nu som en tydelig dansk markering i en voksende international bevægelse. Dansk PEN viderefører derfor indsatsen i #ForbudteBøger 2026, som finder sted 5.-11.oktober, og hvor tilmelding åbner i marts 2026. Læs mere om kampagnen på Dansk PENs hjemmeside <https://danskpen.dk/forbudte-boeger/>

Det danske fribyarbejde for forfulgte forfattere og kunstnere

Dansk PEN arbejder fortsat sammen med det internationale fribynetværk ICORN og forsøger til stadighed at skaffe fribyer i Danmark til forfulgte forfattere, journalister, kunstnere.

Ved udgangen af 2025 er der fortsat kun én friby i Danmark: København. Byen har for øjeblikket en fribygæst fra Bangladesh. København har været en del af det internationale fribynetværk siden 2010:

<https://www.kk.dk/politik/politikker-og-indsatser/kultur-idaet-og-fritid/fribyordningen>

Med kun én fribykunstner i Danmark pt står det i en voldsom kontrast til Norge og Sverige, der hver har ca. 25 fribyer. Vi har hele tiden haft et tæt samarbejde med de nordiske fribyer, med ICORN og med de nationale fribykoordinatorer og fribykunstnerne i de to lande, men i 2025/26 har vi sammen med det nordiske fribynetværk indledt et særligt samarbejde med de tre nordiske kulturmøder: Kulturytring i Drammen/ Norge, Folk & Kultur i Eskilstuna/ Sverige og Kulturmødet Mors/ Danmark. Formålet er både at præsentere og få flere fribyer med i ordningen, men også at bidrage til, at fribykunstnere kommer ud og præsenterer deres kunst/virke andre steder end kun de byer/lande, de har ophold i. Ved udgangen af 2025 er kun Kulturytring i Norge afviklet med spændende debatter, flotte performances, oplæsninger og stærke inputs. De to øvrige kulturmøder afvikles først i februar og august 2026. Nordisk Kulturfond har givet støtte til fribydeltagelsen på de tre kulturmøder. I det daglige har vi fortsat fokus på samarbejde og kulturudveksling, både med det svenske nationale fribynetværk og med Øresundsnetværket og deres kunstnere. Øresundsnetværket tæller Lund, Malmö, København, Hillerød og Dansk PEN.

Behovet for fribyer er fortsat stort og der er langt fra byer nok i det internationale netværk, hvor ICORN slet ikke kan imødekomme alle de ansøgninger, de modtager fra kunstnere, journalister og forfattere med store behov for beskyttelse. I Danmark oplever vi faktisk også en fortsat interesse for at få flere fribyer. Men ofte støder et velment projekt på udfordringer med økonomien i den enkelte kommune, der ofte er ramt af besparelser på kulturbudgettet. I PEN har vi givet udtryk for denne problematik i Kulturministeriet, som anerkender problemet. Men endnu er der ikke sket videre i denne sag.

Fribynetværket består pt af Mille Rode og Dorthe Lykkegaard fra Dansk PEN, Mogens Blicher Bjerregaard fra fribyarbejdet i Hillerød og Jonas Kongstad Østergård, koordinator fra friby København. I 2025 har vi igangsat

et nyt og mere målrettet lokalt initiativ, hvor vi med støtte fra International Media Support besøger forskellige danske byer *sammen med* nogle af deres lokale kultur- og uddannelsesinstitutioner i bestræbelserne på at forankre fribyarbejdet bredere. Indtil videre er der ikke opnået nye fribyer, men pt er der fine og konstruktive forhandlinger i gang.

Dansk PENs Sprognetværk

I januar 2025 var Dansk PEN medstifter af et nordisk PEN sprognetværk. Sprognetværket blev indstiftet på Baltic Centre for Writing and Translation i Visby, med deltagelse af repræsentanter fra PEN i Norge, Sverige, Finland og Danmark. Netværket skal fungere som en platform til at bevare og styrke sprog i Norden.

Det nordiske netværk skal arbejde med proaktivt oplysnings- og påvirkningsarbejde overfor politiske og kulturelle instanser i Norden og både internt og eksternt kommunikere og formidle viden om sproglige forhold og sprogudvikling i regionen. Fra Dansk PEN deltager Jørgen Chr. Wind Nielsen, men netværket er åbent for alle, der støtter PENs værdigrundlag, som det er udtrykt i det internationale charter.

Læs mere om det nordiske sprognetværk her: https://norskpen.no/nyheter/nytt-nordisk-nettverk-for-flerspraklighet?trk=public_post_comment-text

Dansk PENs Sprognetværk afholdt 21. februar, på den internationale modersmålsdag, der samtidig kunne fejre 25. års jubilæum, et møde om generativ kunstig intelligens og konsekvenserne for skrivning, forfatterskab, udgivervirksomhed, oversættelse, og for vores sprog. I mødet medvirkede Bolette S: Pedersen leder af Center for Sprogteknologi på Københavns Universitet, Nira Glad, formand for Translatørforeningen, Henrik Scherning, forlagschef for forlaget Samfundslitteratur, Juliane Wammen, formand for Dansk Oversætterforbund, Morgen Visby, tidligere formand for dansk Forfatterforening og Jørgen Chr. Wind Nielsen, medlem af Dansk PENs bestyrelse.

Jørgen Chr. Wind Nielsen sidder desuden i bestyrelsen for TLRC (PEN Internationals Translation and Linguistic Rights Committee). Jørgen repræsenterede desuden TLRC/PEN International på den europæiske oversætterkonference i Strasbourg i september, organiseret af CEATL (European Council of Literary Translators' Association), som en del af UNESCO World Book Capital programme.

Charter om Ytringsfrihed – 1948/2028 – International fejring

Dansk PEN bliver vært for PEN Internationals årlige kongres i København 4.-8. september 2028. Det bliver vores ansvar at stå for en storstilet fejring af 80-året for vedtagelsen af det internationale Charter om Ytringsfrihed. Det historiske dokument faldt på plads ved PEN-organisationens kongres i København i 1948, og ved jubilæet i 2028 vil delegerede fra flere end 100 lande granske og formidle chartrets fornyede aktualitet, bl.a. med fokus på nogle af det frie ords største udfordringer: kunstig intelligens, og hvad der dengang blev understreget som en eksistentiel trussel med ordene 'distortion of facts'. Hvad lå der – her få år efter 2. Verdenskrig – i københavnererklæringens løfte 'to oppose any form of suppression of freedom of expression'? Og hvad indebærer det ansvar i dag? – Mads Julius Elf har været primus motor på dette projekt sammen med Dansk PENs bestyrelse, og der er nu nedsat et rådgivende panel bestående af Kirsten Busch Nielsen (Københavns Universitet), Stine Carsten Kendal (Dagbladet Information), Rikke Frank Jørgensen (DIM/Dateetisk Råd), Camilla Gregersen (Ungdomsbureauet), Gry Hasselbalch (DataEthics.eu), Christian Jensen (Politiken), Ole Kaag Mølgaard (Lex.dk), Morten Kirkskov (Det Kgl. Teater), Annelise Larsen (Dansk

Ungdoms Fællesråd), Signe Lopdrup (Roskilde Festival), Anders Emil Møller (DR Nyheder), Christopher Røhl (Københavns Rådhus), Anne Sofie Hammer (Dansk Forfatterforening), Frederik Stjernfelt (Aalborg Universitet), Jacob Søndergaard (Gutkind Forlag), Poul Erik Tøjner (Louisiana), Hanne Salomonsen (Gyldendal) og Mads Julius Elf (Dansk PEN). Størstedelen af finansieringen er på plads i kraft af bevillinger fra Politiken-Fonden, Kristeligt Dagblads Fond og Jyllands-Postens Fond, og flere er på vej. Vi søger den bredest mulige opbakning fra en lang række sponsorer.

Æresmedlemmer

En af PENs mest gennemprøvede og succesfulde arbejdsmetoder er at udnævne fængslede eller truede forfattere som æresmedlemmer af et center. Det er et meget konkret arbejde, hvor der kastes lys på en bestemt sag. Det giver det pågældende æresmedlem en stor moralsk støtte at vide, at man ikke er glemt, og i bedste fald kan det medvirke til at få vedkommende frigivet eller frifundet for anklager. Æresmedlemmer vælges ud fra den Case-liste, som PEN opdaterer hvert år, og et æresmedlem har et af PEN-centrets medlemmer som kontaktperson.

Bestyrelsen vil gerne udvide kredsen af æresmedlemmer og opfordrer alle medlemmer af Dansk PEN til at overveje, om de har lyst til at være kontaktperson for et nyt æresmedlem.

PEN Internationals case liste kan være en hjælp, når man skal udvælge æresmedlemmer. Link til case listen er angivet ovenfor og findes desuden på Dansk PENs hjemmeside, og i kampagneguiden er der en tjekliste til arbejdet med æresmedlemmer. Derudover står dansk PENs sekretariat naturligvis også gerne til rådighed med hjælp til at komme i gang. <https://www.pen-international.org/news/a-guide-to-defending-writers-at-risk-pen-internationals-campaigning-handbook>

EGYPTEN

Galal El-Beairy, digter og sangskriver. Den 31. juli 2021 havde Galal El-Beairy afsonet dommen på tre års fængsel for i digte og sangtekster at kritisere det egyptiske militær. Den 3. august blev han ført fra fængslet til Kafr Shukr politistation og i 20 dage vidste ingen, hvad der var blevet af ham. Den 5. september dukkede han op hos den øverste statssikkerhedsadvokat (SSSP), hvor han blev mødt med nye anklager. Anklageren forlangte Galal varetægtsfængslet, nu anklaget for at "udbrede falske nyheder" og for at "slutte sig til en terrorgruppe". Siden da er hans varetægtsfængsling blevet forlænget igen og igen uden yderligere forklaring. El-Beairys familie fortæller, at hans helbred er svækket på grund af fængslingen. Galal El-Beairy indledte i sommeren 2023 en sultestrejke, der var tæt på at koste ham livet. I september 2025 blev han mødt af nye anklager om kontakt med en terrororganisation. Der er ved udgangen af 2025 fortsat ikke afsagt dom.

Æresmedlem af Dansk PEN fra 2020. Kontaktperson: Mille Rode.

FRI Alaa Abd el-Fattah, 43-årig engelsk-egyptisk demokratiforkæmper, forfatter og softwareudvikler. Alaa har været tilbageholdt og fængslet flere gange. Senest blev han arresteret i 2019 og idømt fem års fængsel. Han skulle have været løsladt i slutningen af august 2024, men da det ikke skete, så indledte hans mor en ti måneder lang sultestrejke i protest. Den 22. september 2025 meddelte den egyptiske præsident Abdul Fattah al-Sisi, at Alaa ville blive benådet og en uge senere blev han genforenet med sin familie i London.

Æresmedlem af Dansk PEN siden 2023. Kontaktperson: Mille Rode.

IRAN

Sedigeh Vasmaghi, digter, menneskerettighedsadvokat og kvindesagsaktivist. Hun kom til Sverige som fribyforfatter i 2012 efter at have modtaget dødstrusler. I 2017 rejste hun sammen med sin mand tilbage til Iran, men allerede ved ankomsten til Teheran blev hun arresteret og efterfølgende dømt til fem års fængsel for "propaganda mod regimet". Baggrunden for dommen var den kritik, hun rettede mod myndighedernes voldelige angreb på massedemonstrationerne i Iran i 2016, hvor mange blev dræbt og såret af snigskytter.

Fra sin fængselscelle støttede Vasmaghi en protest med krav om at stoppe myndighedernes brutale vold mod demonstranterne i efteråret 2019. Herefter blev der rejst nye sigtelser imod hende og i august 2020, da hendes sag endnu engang skulle for revolutionsdomstolen, nægtede hun at møde op til retssagen, fordi hun mente at sagen burde føres, så offentligheden kunne se, hvad der foregik. I 2020 fik hun lagt yderligere et år til den dom, hun allerede afsonede. I fængslet har Sedigeh Vasmaghi nægtet at bære hijab, hvilket har ført til, at hun er nægtet lægetilsyn og besøg. Hun har i mange år været en markant stemme i kampen for bl.a. kvinders rettigheder. Hun har tidligere været medlem af bystyret i Teheran. Hendes første digtsamling, *En bøn om regn*, udkom på farsi i 1989 og på svensk i 2014.

Æresmedlem af Dansk PEN fra 2020. Kontaktperson: Mille Rode.

Nasrin Sotoudeh, forfatter og advokat. Hun er anklaget for at "spredde propaganda" og "konspirere mod statens sikkerhed". Som advokat har Nasrin i mange år kæmpet mod brug af dødsstraf i Iran og forsvaret kvinders ret til ikke at bære tørklæde. Hun har arbejdet tæt sammen med Nobelprismodtager Shirin Ebadi.

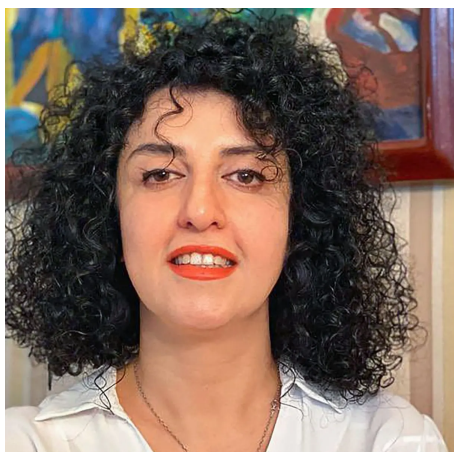

Nasrin Sotoudeh blev arresteret i september 2010 og idømt 11 års fængsel og forbud mod at virke som advokat i 20 år. Hun appellerede dommen og fik samme år nedsat straffen til seks års fængsel og ti års frakendelse af retten til at arbejde som advokat. I slutningen af 2015 blev hun løsladt, men i juni 2018 blev hun arresteret igen på nye anklager, der relaterer sig til "statens sikkerhed". I marts 2019 blev hun idømt ti års fængsel og 148 piskeslag, der blev lagt oveni seks andre anklager, der tilsammen gav hende en dom på 38 års fængsel. Nasrin har været midlertidigt

løsladt fra fængsel siden 2021 for at kunne få behandling for alvorlige hjerteproblemer. Hun bor med sin mand og søn i Teheran, men hun kan når som helst blive hentet tilbage til fængslet for at fortsætte afsoningen.

Æresmedlem af Dansk PEN fra 2020. Kontaktperson: Mille Rode

Narges Mohammadi, iransk aktivist og journalist, født i 1972. Direktør for Defenders of Human Rights Centre

(DHRC). Narges Mohammadi fik i 2010 en dom på 11 års fængsel, som senere ved en appeldomstol blev nedsat til seks år. Anklagerne lød bl.a. på propaganda mod regimet ved at rapportere om brud på menneskerettighederne og besøg hos politiske fanger i fængslerne. Narges Mohammadi blev løsladt i oktober 2020, efter at en domstol besluttede at nedsætte hendes straf. Hun havde ved løsladelsen alvorlige covid-19 symptomer, oveni et i forvejen meget svækket helbred. I 2021 fik hun endnu en dom på to et halvt år og 80 piskeslag for sin aktivisme i fængslet. Dommen blev i efteråret 2023 forlænget til sammenlagt ti år og ni måneders fængsel plus 154 piskeslag, hvorefter hun indledte en sultestrejke og i januar 2024 blev der føjet yderligere 15 måneder til dommen som følge af hendes protester og

aktiviteter i fængslet. I oktober 2023 modtog Narges' tvillinger, Kiana og Ali, Nobels Fredspris på vegne af deres mor. Narges var i lidt over et år løsladt fra fængslet på grund af alvorlige helbredsproblemer, men den 2. februar 2026, da hun talte ved begravelsen af en ven, blev hun og andre af deltagerne arresteret og anklaget for at støtte de omfattende protester, der begyndte kort før nytår rundt omkring i landet. Hun blev efterfølgende idømt yderligere syv et halvt års fængsel.

Dansk PEN har i 2024 udgivet hendes bog *Hvid Tortur*, samtaler med 13 kvindelige fanger. Alt overskud fra salg af bogen sendes til Narges familie, til dækning af hendes hospitalsbehandling og advokat.

Æresmedlem af Dansk PEN siden 2014. Kontaktperson: Mille Rode.

Mahvash Sabet, (1953) lærer og digter og en af de syv Baha'i-ledere, kendt som *Yaran-i-iran*. Baha'i-samfundet, har været genstand for systematisk forfølgelse siden den islamiske revolution i 1979. Hele gruppen er forfulgt i Iran og deres aktiviteter stort set forbudt. Hun er gift og har to voksne børn, der begge bor i Australien. De syv Baha'i-ledere blev alle fængslet i 2008 og tilbageholdt i over to år, tortureret, sat isolation og nægtet advokatbistand, uden at blive stillet for en dommer. I 2010 blev Mahvash og de øvrige fra gruppen siget for spionage, propaganda mod den islamiske republik, illegal organisering, samarbejde med Israel, handlinger til fare for landets sikkerhed, korrupsion og videregivelse af hemmelige dokumenter til en fremmede stat. Nogle af de anklager der kunne føre til dødsstraf, blev siden frafaldet. De nægtede sig alle skyldige, men blev idømt 20 års fængsel. Mahvash Sabet begyndte at skrive digte i fængslet. Hendes første digtsamling udkom på engelsk i 2013. I december 2018 kom hun fri efter ti års fængsel. Hun besøgte Dansk PEN i februar 2020. Efter sin tilbagevenden til Iran blev hun igen arresteret og dømt til yderligere 10 års fængsel. Ligesom første gang afsoner hun i Evin-fængslet i Teheran.

Hun har fået ødelagt sine knæ på grund af tortur og hun er alvorligt syg, men blev i flere måneder nægtet lægehjælp. I januar 2025 blev hendes tilstand yderligere forværret og hun blev indlagt på hospitalet. Hun er endnu ude af fængslet, men risikerer at blive hentet tilbage når som helst. Vi er i kontakt med hendes datter i Australien der fortæller, at de ikke tror hun ikke vil overleve at komme i fængsel igen.

Æresmedlem af Dansk PEN siden 2014. Kontaktperson Mille Rode

KINA

Gao Yu, journalist, født i 1944. Blev den 24. april 2014 anholdt og senere anklaget for at have lækket et internt og hemmeligt dokument fra kommunistpartiet til udenlandske medier. Gao Yu blev i 2015 idømt syv års fængsel, men fik som følge af dårligt helbred senere samme år lov til at afsone resten af sin fængselsdom i husarrest eller på hospital. Gao Yu blev i april 2019 løst fra sin husarrest, men nægtes fortsat tilladelse til at rejse til Tyskland, som har tilbudt at modtage hende til lægebehandling. Aktuelt ved vi ikke, hvor hun befinder sig, men hun er tilsyneladende aktiv på sin Twitter-konto. Her

har hun bl.a. i juni 2020 skrevet, at hendes søn er blevet fyret fra sit job pga. hendes kritiske tweets om Corona-epidemien i Beijing. Gao Yu er stadig meget aktiv på sin twitter-konto og meget kritisk over for regimet. Hun kritiserer bl.a. den brutale inddæmningspolitik over for Corona: pigtråd til at indhegne potentielle smittede og andre redskaber.

Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014. Kontaktpersoner: Anne Marie Ejrnæs, Hanne Marie Svendsen og Connie Bork.

Gulmira Imin, digter og moderator for uighur-websitet Salkin, født 1978. Gulmira Imin blev fængslet 14. juli 2009. Hun blev idømt livsvarigt fængsel for påstået deltagelse i uroligheder Urumqi 5. juli 2009. Ifølge rapporter blev hun udsat for tortur under de indledende forhør og tvunget til at underskrive et dokument, som hun ikke kendte indholdet af.

Æresmedlem af Dansk PEN fra 2020. Kontaktperson: Anne Marie Ejrnæs

Ilham Tohti, forfatter, økonom og professor på Minzu Universitet i Beijing, født 1969. Ilham Tohti tilhører den etniske gruppe uighurerne og har i 2006 etableret et website, Uyghur Online, som havde til formål at tale uighurnes sag, men også at fremme dialogen mellem uighurerne og Han-kineserne. Han blev fængslet den 15. januar 2014 og senere samme år idømt livsvarigt fængsel for separatisme. Trods ihærdige protester verden over, bl.a. fra EU-parlamentet, er Ilham Tohti stadig fængslet på et ukendt sted. Tohti er blevet tildelt flere priser for sin kamp for demokrati, ytringsfrihed og menneskerettigheder, bl.a. i 2019 EU's

menneskerettighedspris, Sahkarov-prisen, som hans datter Jewher Ilham modtog på hans vegne. Ilham Tohti lider bl.a. af hjerteproblemer og risikerer ifølge oplysninger fra RSF at miste livet i fængslet. Siden 2017 har Ilham Tohti været uden kontakt med familie og advokater, og der er sået tvivl om han stadig er i live. I en mail den 1. februar 2024 har Jewher Ilham fortalt, at de kinesiske myndigheder har opsøgt familien og hævdet, at de kunne få lov til at besøge ham, men det vides ikke, om det faktisk er lykkedes. En af udfordringerne er, at familien i Kina nu bor meget langt fra Uighur-regionen, og kun sjældent har mulighed for at rejse dertil. Datteren Jewher Ilham bor i Virginia, USA, og arbejder på mange fronter for at gøre den globale offentlighed opmærksom på uighurernes og hendes fars sag. Hun udgav i 2022 bogen *Because I have to. The Path to Survival, The Uyghur Struggle*. Hun var medvirkende i og medproducent på den prisbelønnede dokumentarfilm *All Static & Noise* fra 2023. Se mere om filmen på websitet allstaticandnoise.com.

Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014. Kontaktperson: Marianne Østergaard

Yao Wentian, forlægger fra Hongkong, født ca. 1941. Blev arresteret den 27. oktober 2013, anklaget for smugleri og i maj 2014 idømt en straf på 10 års fængsel. Alt tyder dog på, at fængslingen er politisk motiveret, og at Yao Wentian er kommet i myndighedernes søgelys på grund af sit samarbejde med den eksilerede dissidentforfatter Yu Lie. Yao Wentian har også udgivet flere bøger, der er forbudt i Kina. Yao Wentian lider af en række sygdomme, og han har under fængselsopholdet haft adskillige blodpropper. Yao Wentian står på Reporters Sans Frontières' liste over ti kinesiske journalister og kulturpersonligheder, der på grund af manglende lægebehandling er i fare for at dø under fængselsopholdet, og der er ikke kommet nyt om hans helbred siden november 2017. Yiu-Man-tin/ Yao Wentians familie har anmodet om, at han frigives på grund af helbredsproblemer, men denne anmodning er blevet afslået. Hans fængselsdom på ti år er dog blevet nedsat med otte måneder. Det var forventet at han blev frigivet i februar 2023, men vi har ikke modtaget information om at det skulle være sket.

Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014. Kontaktpersoner: Anne Marie Ejrnæs, Hanne Marie Svendsen.

SAUDI-ARABIEN

Raif Badawi (m) blogger og webredaktør, født 1983. Badawi etablerede i 2012 et website "Free Saudi Liberals" og blev i 2013 idømt ti års fængsel og 1000 piskeslag for at have krænket Islam. Oveni fik han forbud mod at forlade Saudi-Arabien i ti år samt en bøde på 1,5 mio. kr. Raif Badawis kone og tre børn har, siden han blev arresteret, levet i eksil i Canada og den canadiske regering har givet ham statsborgerskab. Raif Badawi blev løsladt 11. marts 2022, efter ti års fængsel. Ifølge hans kone, så opholder han sig fortsat på et sikkert sted i Saudi-Arabien.

Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014. Kontaktpersoner: Aase Schmidt og Mille Rode.

TYRKIET

Osman Kavala (m), forlægger, filantrop, borgerrettighedsforkæmper, menneskerettighedsaktivist, opr. økonom, født 1957. Siden militærkuppet i 1980 har Kavala været stærkt engageret i sociale og kulturelle

initiativer i Tyrkiet. Med det formål at bidrage til landets demokratiserings- og civiliseringsproces var han i 1983 med til at grundlægge İletişim Yayınları (İletişim Publishing House), der i dag er et af Tyrkiets største forlagshuse for forskningsformidling, nonfiktion og fiktion. Som grundlægger af gruppen Anadolu Kültür står Kavala bag en lang række projekter for kulturel diversitet og åben kunst- og kulturdebat, herunder fx en række workshops for fængslede. I dag er Kavala selv fængslet på falske anklager om, at han skulle stå bag de såkaldte Gezi-Park-protester i Tyrkiet i 2013, en bevægelse, der efterhånden bredte sig og indbefattede ikke

færre end 3,5 mio. borgere oven på en beslutning om at ombygge en naturpark til et indkøbscenter. For sin påståede rolle i den folkelige protest blev Kavala arresteret den 18. oktober 2017. Han blev frikendt den 18. februar 2020, men straks dømt på ny, nu for spionage, i en appeldom. I februar 2022 førte Det Europæiske Ministerråd sag mod Tyrkiet for ikke at bøje sig for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols frifindelse af Kavala tilbage i 2019. I 2023 blev Kavala tildelt Václav Havel Human Rights Prize og i 2025 Goethe-medaljen. I 2024 er en ny henvendelse fra Kavalas juridiske team blevet rettet til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, og den har stillet krav om svar fra den tyrkiske regering. Regeringens respons kom i september 2024 med et forsvar for den tyrkiske anklagers upartiskhed. Kavala afsoner en livstidsdom. I marts 2026 har han været fængslet i mere end 8 år.

Æresmedlem af Dansk PEN siden 2024. Kontaktperson: Mads Julius Elf

Ahmet Altan (m) journalist og forfatter, født i 1950. Han har arbejdet både som reporter, udlandsredaktør og chefredaktør på dagbladet Taraf, hvor han stoppede i september 2012. Siden har han koncentreret sig om sit forfatterskab og udgivet både fiktion og essays. Ahmet Altan blev arresteret den 10. september 2016 og blev i februar 2018 idømt fængsel på livstid uden mulighed for prøveløsladelse. Livstidsdommen blev siden ændret til to domme på henholdsvis fem år og seks måneder og en dom på ti et halvt år.

Altan regnes for en af Tyrkiets store intellektuelle, og i Vesten er han især kendt som en markant journalist, men hans romaner og essays har været bestsellere i Tyrkiet siden 1980'erne. I efteråret 2018 udkom en essay- og erindringsbog fra fængslet, der på dansk har titlen:

Jeg kommer aldrig til at se verden igen.

I april 2021 blev Ahmet Altan pludselig løsladt, men sigtelserne mod ham blev fastholdt. I juni 2023 var Ahmet Altan og hans medanklagede kolleger, journalisterne Nazlı Ilıcak (th på billedet), Yakup Şimşek og Fevzi Yazıcı, der tidligere havde fået dele af deres dom omstødt ved en appelret, igen for retten. I første omgang fastholdt dommeren de anklagedes forbud mod at forlade Tyrkiet.

I 2024 blev sagen genoptaget, og Ahmet Altan blev sammen med Ilıcak og Fevzi Yazıcı dømt skyldig i "støtte af en terrororganisation uden selv at være medlemmer af den". De blev alle idømt fængselsstraffe, men er fri, mens de afventer deres appelsag.

Æresmedlem af Dansk PEN siden 2018. Kontaktpersoner: Anne Marie Ejrnæs, Connie Bork og Hanne Marie Svendsen.

Muharrem Erbey (m) advokat i menneskerettighedssager i det sydøstlige Tyrkiet og forfatter til adskillige artikler om kultur og menneskerettigheder samt udgiver af tyrkiske og kurdiske fortællinger. Som advokat har Erbey bl.a. ført sager ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, og han har modtaget den fornemme franske pris Ludovic-Trarieux International Human Rights Prize 2012. Erbey blev arresteret i december 2009 og bl.a. anklaget for at

ydmuge den tyrkiske stat i taler holdt i udenlandske parlamenter, for at være advokat for Diyarbakirs borgmester, Osman Baydemir, for frivilligt at følge en række anti-terror retssager, for at udtale sig til Roj TV – plus yderligere en stribe af absurde anklager. PEN mener, at samtlige anklager er politisk motiveret, og at han blev tilbageholdt på grund af den påståede forbindelse med kurdiske politiske partier. Erbey sad i mere end fire år (1.570 dage) uden dom i detentionsfængslet i Diyarbakir, men blev løsladt i april 2014. Sigtelserne mod ham blev dog opretholdt. Samme år modtog han Svensk PENs Tucholskypris. Den 28. marts 2017 blev Erbey idømt seks år og tre måneders fængsel for medlemskab af en ulovlig organisation. Dommeren lod ham gå, bl.a. fordi han allerede havde siddet fængslet i mere end fire år, men anklageren ankede afgørelsen. Erbey tabte appelsagen i 2019. Højesteret stadfæstede dommen på 6 år og 3 måneder. I praksis kom han kun til at sidde i fængsel en dag og er nu på fri fod, men skal melde sig på den lokale politistation 4 dage om ugen. I to år må han ikke arbejde som advokat. Til gengæld har han brugt tiden til at skrive en roman.

Æresmedlem af Dansk PEN siden 2013. Kontaktperson: Anne Marie Ejrnæs og Connie Bork.

Året kort

JANUAR

7. januar: Mads Julius Elf i News & Co. på TV2 om tegnekonkurrencen #mockinggod udskrevet af Charlie Hebdo på 10-årsdagen for angrebet på magasinet, hvor 12 blev dræbt, herunder chefredaktøren Charb og tegnerne Cabu, Tignous, Philippe Honoré og Georges Wolinski.

14. januar: Nytårskur med Frederik Stjernfelt og Per stig Møller om ytringsfrihedens historie og nutidige dilemmaer.

26. januar: Filmvisning i Gloria Bio, København, *En lille bid af kagen*, af iranske Maryam Moghaddam og Behdash Sanaeaha.

FEBRUAR

4. februar: Selma Dahlerup deltager med videoproduktion til onlinemøde med Young Writers' Tomorrow Club.
21. februar: International Modersmålsdag, arrangement i Dansk Forfatterforening i samarbejde med Dansk Oversætterforbund: Hvordan håndterer vi kunstig intelligens i vores arbejde: Skrivning sprog, oversættelse, udgivervirksomhed?
25. februar: *Digter i væbnet kamp*, møde med den ukrainske digter, forfatter og soldat/dronekaptajn Yaryna Chornohuz i Dansk Forfatterforening, i anledning af årsdagen for Ruslands invasion af Ukraine.
26. februar: Filmvisning i Gloria Bio, København, *Frøet fra det hellige figentræ*, af iranske Mohammad Rasoulof

MARTS

7. marts: Poetisk brevskrivning i anledning af 8. marts. *Breve til fængslede kvindelige forfattere*, Godsbanen, Aarhus.
14. marts: 'Fremtidsværksted om ytringsfrihed' med eleverne på Roskilde Festival Højskole v/ Selma Dahlerup og Mads Julius Elf
19. marts: PENs ordinære generalforsamling med indledning af Marcus Rubin: Om Syrien efter Assads fald

APRIL

12. april: Kulturens kraft – Belarusisk dag. Arrangeret af SF's Internationale solidaritetsudvalg og Talaka – Friends of Belarus in Denmark. Mille Rode i samtale med præsident for PEN Belarus Taciana Niadbaj.
14. april: 'Angst i kulturinstitutionen' – Mads Julius Elf interviewes i K-LIVE på DR.
21. april: 'Retsforfølgelsen for terrorbilligelse er gået over gevind', kronik i Politiken v/ Noe Munck, Knud Vilby og Mads Julius Elf.
23. april: Smugkro for forbudt litteratur, Litteraturhuset i Møllegade, København N. med deltagelse af Leif Davidsen, Christina Hesselholt og Cæcilie Lassen. Mille Rode indledte arrangementet.

MAJ

- 6.-7. maj: Årsmøde i Writers in Prison Committee (online)
16. maj: Film om forfatteren Iboja Wandall-Holm-film i Gloria Bio, i anledning af 80-året for befrielsen.

JUNI

6. juni: Møde med palæstinensiske og israelske journalister og civilsamfundsaktivister, bag arrangementet stod Sarah Arnd Linder og EPICON Media.
12. juni: Smugkro for forbudt litteratur på Folkemødet på Bornholm, med deltagelse af Lone Theils, Moussa Mchangama og Mille Rode
30. juni: 'Et akut varsel' om kampagnen #ForbudteBøger – Mads Julius Elf interviewes til Kulturmonitor.

JULI

11. juli: 'ABC om #ForbudteBøger', debatindlæg af Mads Julius Elf i Weekendavisen.

AUGUST

10. august: Flyvende. Om samklang og fællesskab – afslutning på Michael Svennevigs festival i gårdhaven ved PENs sekretariat, med deltagelse af Cathrine Nordseth, Linne Windfeldt Valling Rasmussen, Jacob Hero, Bernt Stubbe Østergaard, Frederic Gonzalez-Knudsen, Merete Nielsen, Martin Paludan, Lotte Arnsbjerg, Katrin Ottarsdóttir, Ilham Herisi, Claus flyfare, Tekla Irene Walther, Knud Vilby og Thulla.

19. august: Møde i IDA om frihedsrettigheder m. Globalt Fokus, FN-Forbundet, Justitia, Advokatsamfundet, Amnesty International DK mfl. Fra Dansk PEN deltog Mads Julius Elf.

SEPTEMBER

1.-5. september: PEN-kongres i Krakow. Deltagere: Jørgen Chr. Wind Nielsen, Marianne Østergaard, Mille Rode, Selma Dahlerup og Mads Julius Elf.

15. september: Debat i Radio III om domstolenes indblanding i Israel-Palæstina-debatten. Deltagere: Mads Julius Elf, Marcus Rubin, Joanna Bywater og Jotam Confino.

20. september: Gentoftes Folkemøde, en panelsamtale om demokrati, ytringsfrihed og forbudte bøger med deltagelse af Anne-Sofie Hammer, fmd. Dansk Forfatterforening, Maria Bruun, bibliotekschef i Gentoftes kommune og Mille Rode.

OKTOBER

3. oktober: Opstartsarrangement om #ForbudteBøger på DOKK1, Aarhus, med deltagelse af Christian Bach, forperson i Selskabet for børnelitteratur, Ibby Danmark, Henrik Zetterberg-Nielsen, professor i fikcionalitet, AU, forfatter Louise Juhl Dalsgaard og Mille Rode.

5. oktober: Officiel åbning af kampagnen #ForbudteBøger på Gentoftes Bibliotek, Klaus Rothstein og Mads Julius Elf optrådte i en samtale om romaner af George Orwell, Margaret Atwood og Boualem Sansal.

5.-12. oktober: Udstillinger, foredrag, undervisning mv. #ForbudteBøger over hele landet.

28. oktober: Filmvisning i Empire Bio: *The Librarians*

NOVEMBER

7.-9. november: PEN på Bogforum, talere på FrieOrd-standen: Erik Trigger Olesen, Cathrine Hasse, Charlotte Engberg, Niels Ivar Larsen, Sally Altschuler, Mille Rode, Lone Theils, Mads Julius Elf, Jakob Levinsen, Dorthe Lykkegaard, Stine Lindhardt, Anette Thede, Madame Nielsen, Louise Juhl Dalsgaard, Thomas Brudholm, Kåre Bluitgen, Kristian Bang Foss, Thomas Olander, Iryna Kozikava, Thomas Wivel, Dennis Meyhoff Brink, Cæcilie Lassen og Jeanette Serritzlev.

Desuden lagde Dansk PEN stand til tre samtaler med ukrainske forfattere: Iryna Tsilyk, Kateryna Yehorushkina og Vadym Granovskiy, arrangeret af Ukraine House

Under hele Bogforum-weekenden var der udstilling af #ForbudteBøger på standen.

DECEMBER

5. december: Breve til fængslerne: traditionen tro var der gløgg og æbleskiver, da en lille håndfuld af PENs og forfatterforeningens medlemmer mødtes i Dansk Forfatterforening, for at skrive hilsner til fængslede forfattere og/eller deres familier i Belarus, Kina, Cuba, Egypten, Eritrea, Indien, Iran, Italien, Marokko, Peru, Filippinerne, Rusland, Tyrkiet og Vietnam.

Medlemmer

Bestyrelsen har i de seneste år arbejdet på at øge foreningens medlemskreds, ikke mindst vil vi gerne se flere yngre medlemmer. Foreningen havde ved årsskiftet 473 medlemmer. Det ville være dejligt, hvis vi kunne få flere engageret i opgaven.

Derfor gentager vi: Hvis I kender nogen, der ikke er medlemmer, men som I mener burde være det, så sig endelig til. I kan enten give sekretariatet besked, eller I kan foreslå, at de selv henvender sig.

På hjemmesiden er det meget enkelt både at tilmelde sig som modtager af nyhedsbrevet og at anmode om medlemskab af PEN: <https://danskpen.dk/medlemskab/>

Vi har i 2025 sagt farvel til flere mangeårige medlemmer af Dansk PEN: Christian Braad Thomsen, Marianne Larsen, Henning Mortensen, Hanne Reintoft, Bettina Heltberg og Else Lidegaard.

Støttekredsen

Støttekredsen blev i sin tid etableret med henblik på, at forlag, foreninger, virksomheder mv. gennem medlemskab kunne indgå i et samarbejde med PEN og bidrage økonomisk til foreningens arbejde, men støttekredsen har hele tiden og i høj grad OGSÅ været for enkeltpersoner, der sympatiserer med foreningens formål og arbejde, men som ikke umiddelbart ser sig selv som en del af målgruppen for et regulært medlemskab.

Dansk PENs støttekreds i 2025

Gyldendal
Dansk Journalistforbund
Forlæggerforeningen
Gutkind
Lindhardt & Ringhof
People's Press
Forlaget Multivers
U Press
Per Nørhaven A/S
Aarhus Universitetsforlag

– samt en række enkeltpersoner

Det er vigtigt at understrege, at bestyrelsen tolker foreningens vedtægter om almindeligt medlemskab bredt. Det er fx ikke afgørende, at man er *skrivende*. Som medlem af PEN kan man sagtens være bibliotekar, arbejde med film, tv- og radio, være blogger, web-, reklame-, forlags-, eller kommunikationsmedarbejder mv.

Det er heller ikke afgørende, at man beskæftiger sig med poesi eller skønlitteratur, det kan lige så vel være kunst, politik, journalistik, økonomi, forskning eller alle mulige andre fagområder, man har interesse i eller har specialiseret sig indenfor.

Er man truckfører, medicinaldirektør eller kommunal embedsmand, så er man måske ikke akkurat i målgruppen for et medlemskab af PEN. Til gengæld er man mere end velkommen som medlem af PENs

Støttekreds. Kredsen medlemmer inviteres til foreningens åbne arrangementer, og de modtager vores nyhedsbreve. Desuden bestemmer de selv størrelsen på det beløb, de vil støtte PENs arbejde med, blot forpligter de sig til at støtte med et fast, årligt beløb.

Bestyrelsen i 2025

Bestyrelsen bestod i 2025 af Mads Julius Elf (præsident), Lone Theils (vicepræsident), Marianne Østergaard (kasserer), Niels Ivar Larsen, Asef Soltanzadeh, Cathrine Hasse, Erik Trigger Olesen, Charlotte Engberg, Sally Altschuler, Jørgen Chr. Wind Nielsen og Selma Dahlerup. Mille Rode er foreningens generalsekretær og daglige blæksprutte. Bestyrelsen har afholdt 6 møder i 2025.

TAK for opbakning og støtte

Foreningen har i 2025 modtaget god støtte til arbejdet fra private og offentlige fonde og foreninger samt private bidrag. Støtten er givet til arrangementer, kampagner og andre indsatser, der skal sikre, at Dansk PEN er rustet til fremtiden, herunder støtte til arbejdet med at udvide medlemskredsen

Bestyrelsen vil hermed rette en varm tak til alle, der har bidraget økonomisk, eller på anden vis, til Dansk PENs arbejde i 2025.

Tak til

—
HOFFMANN & HUSMANS
FOND
—

Statens
Kunstfond

AAGE OG JOHANNE
LOUIS-HANSENS
FOND

Autorkontoen

Dansk Journalistforbund
Medier & kommunikation

**NORDISK
KULTURFOND**

